

Lausuntopyyntö Varsinais-Suomen kunnille koskien Varsinais-Suomen hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystieteiden palveluverkon uudistamisesta

Begäran om utlåtande till kommuner i Egentliga Finland om utkastet till reformen av servicenätverket för Egentliga Finlands välfärdsområdets social- och hälsocentralservice

Kyselyn tarkoitus on esitellä luonnosta sote-keskusten, sote-asemien ja sote-pisteiden alueellisesta sijoittumisesta perusteinen ja tarjota kunnille mahdollisuus antaa siitä lausuntonsa.

Lausuntopyynnön liitemateriaalina toimitetaan:

- Varhan palvelustrategia
- 15.3. esitetty sote-keskuspalveluverkkosuunnittelun PP-esitys pdf-versiona
- väestöennusteet alueittain (FCG:n tekemä)

Syftet med enkäten är att presentera utkastet med motiveringar till den regionala placeringen av social- och hälsocentraler, social- och hälsostationer samt serviceställen för social- och hälsovården och att ge kommunerna en möjlighet att yttra sig över utkastet.

Som bifogat material till utkastet presenteras:

- Varhas servicestrategi
- presentationen från den 15 mars angående planeringen av social- och hälsocentralnätverket
- områdesvisa befolkningsprognoser (producerade av FCG)

Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

I. Kunta / Kommun *

Aura
Kaarina / S:t Karins
Kemiönsaari / Kimitoön
Koski TL / Koski
Kustavi / Gustavs
Laitila / Letala
Lieto / Lundo
Loimaa
Marttila / S:t Märten
Masku / Masko

Mynämäki / Virmo
Naantali / Nådendal
Nousiainen / Nousis
Oripää
Paimio / Pemar
x Parainen / Pargas
Pyhäranta
Pöytyä / Pöytis
Raisio / Reso
Rusko
Salo
Sauvo / Sagu
Somero
Taivassalo / Tövsala
Turku / Åbo
Uusikaupunki / Nystad
Vehmaa / Vemo

Vastaus / Svar:

Pargas
Parainen

2. Toimielin/virkatehtävä, jonka näkemystä vastaus edustaa /
Instans/tjänsteinnehavare vars åsikter svaret representerar *

Vastaus / Svar:

Stadsstyrelsen
Kaupunginhallitus

3. Vastauksen antajan nimi / Namn på den svarande *

Vastaus / Svar:

Stadsdirektör Tom Simola
Kaupunginjohtaja Tom Simola

4. Esitetty viranhaltijaluonnos pohjautuu Varhan palvelustrategiaan ja palveluverkko-suunnittelun tarkennettuihin periaatteisiin, joista aluevaltuuston on tarkoitus päättää 24.4. Luonnos huomioi sote-keskuspalvelujen nykykäytön määrän, väestöennusteiden sekä pitkän aikavälin palvelutarve-ennusteiden lisäksi virkamiesarviot henkilöstön saatavuudesta. Lisäksi siinä on otettu huomioon tiedot kiinteistöjen kunnosta, toimipisteiden fyysinen saavutettavuus sekä hyvinvointialueen taloudellinen tilanne ja valtuuston hyväksymät tuottavuustavoitteet.

Hyvinvointialueen palveluverkkoa ei näkemyksemme mukaan ole tarkoituksenmukaista suunnitella kunta- tai organisaatiolähtöisesti, vaan suunnittelussa on huomioitu

mahdollisuus palvelujen tarjoamiseen yli kunta- ja seutukuntarajojen huomioiden luonnolliset asiointisuunnat ja palvelujen ajallinen saavutettavuus. /

Det presenterade tjänsteinnehavarutkastet grundar sig på servicestrategin för Varha och de detaljerade principerna för planering av servicenät, som välfärdsområdesfullmäktige beräknas besluta om den 24 april. I utkastet beaktas den nuvarande användningsvolymen för social och hälsocentraltjänster, befolkningsprognoser, långsiktiga prognoser för efterfrågan på tjänster samt tjänsteinnehavarnas bedömning av personaltillgången. Det tar också hänsyn till information om byggnadernas skick, verksamhetspunkternas fysiska tillgänglighet samt välfärdsområdets ekonomiska situation och de produktivetsmål som antagits av fullmäktige.

Enligt vår uppfattning är det inte ändamålsenligt att utforma servicenärverket utgående från kommungränser eller organisationsstrukturer, i stället beaktar planeringen möjligheten att tillhandahålla tjänster över kommun- och regiongränser, med beaktande av naturliga rörelsemönster och tjänsternas tidsmässiga tillgänglighet.

a) Pidättekö perusteltuna käyttää esitettyjä palvelutarve-ennusteita palveluverkkosuunnittelun pohjana? /

Anser ni att det är motiverat att använda de presenterade prognoserna över framtida servicebehov som grund för planering av servicenät?

- Kyllä, täysin / Ja, helt och hållet
- Kyllä, osin / Ja, delvis
- Kyllä, osin / Ja, delvis
- Emme ota kantaa / Ingen åsikt
- Emme täysin / Inte helt och hållet
- Emme lainkaan / Inte alls

b) Pidättekö perusteltuna käyttää henkilöstön saatavuusarvioita palveluverkkosuunnittelun pohjana? /

Anser ni att det är motiverat att använda prognoser över personaltillgången som grund för planeringen av servicenätet?

- Kyllä, täysin / Ja, helt och hållet
- Kyllä, osin / Ja, delvis
- Kyllä, osin / Ja, delvis
- Emme ota kantaa / Ingen åsikt
- Emme täysin / Inte helt och hållet
- Emme lainkaan / Inte alls

c) Pidättekö perusteltuna käyttää nykyisten sote-kiinteistöjen sijainti- ja kuntotietoa palveluverkkosuunnittelun pohjana? /

Anser ni att det är motiverat att använda de befintliga social- och hälsovårdsfastigheternas kondition och placering som grund för planeringen av servicenät?

- Kyllä, täysin / Ja, helt och hållet
- Kyllä, osin / Ja, delvis
- Kyllä, osin / Ja, delvis
- Emme ota kantaa / Ingen åsikt
- Emme täysin / Inte helt och hållet
- Emme lainkaan / Inte alls

d) Pidättekö perusteltuna huomioida hyvinvointialueen taloudellinen tilanne palveluverkkosuunnittelun pohjana? /

Anser ni att det är motiverat att ta hänsyn till välfärdsområdets ekonomiska situation som grund för planeringen av servicenätet?

- Kyllä, täysin / Ja, helt och hållet
- Kyllä, osin / Ja, delvis
- Kyllä, osin / Ja, delvis
- Emme ota kantaa / Ingen åsikt
- Emme täysin / Inte helt och hållet
- Emme lainkaan / Inte alls

e) Pidättekö perusteltuna käyttää kuntarajat ylittävää tarkastelua palveluverkkosuunnittelun pohjana? /

Anser ni att det är motiverat att använda en kommunövergripande betraktelse som grund för planeringen av servicenätet?

- Kyllä, täysin / Ja, helt och hållet
- Kyllä, osin / Ja, delvis
- Kyllä, osin / Ja, delvis
- Emme ota kantaa / Ingen åsikt
- Emme täysin / Inte helt och hållet
- Emme lainkaan / Inte alls

5. Mikäli vastasitte, että edellä kuvatut tiedot eivät ole perusteltuja käyttää palveluverkkosuunnittelun pohjana, kertokaa miksi. /

Om ni svarade att den information som beskrivs ovan inte är motiverad som grund för planering av servicenätet, vänligen förklara varför.

Vastaus / Svar:

Pargas med sin vidsträckt skärgård behöver för sina invånare omfattande social- och hälsovårdstjänster som närservice. I Pargas behöver alltså finnas en vårdcentral (sote-
keskus) inklusive laboratorium och röntgen, för att ge service också till skärgårdens
befolkning. De geografiska avstånden är långa också inom staden. Utöver skärgårdens
speciella förhållanden har Pargas också tung industri, fraktrafik och hamnar.

Pargas närmaste grannkommuner har inte möjlighet att tillgodose Pargas stads
befolknings behov av social- och hälsovård på nationalspråket svenska.

Pargas har en betydande ökning av invånarantalet under sommarhalvåret, då
deltidsboende vistas på området. Även många turister rör sig bland annat på Ringvägen
och på havet, vilket ökar behovet av sjukvårdstjänster.

/

Parainen laajoin saaristoineen tarvitsee asukkailleen laajat sosiaali- ja terveystalvetut
lähipalveluina. Paraisilla on siis oltava sote-keskus, johon kuuluu laboratorio ja röntgen,
jotta palveluja voidaan tarjota myös saariston väestölle. Maantieteelliset etäisyydet ovat
pitkiä myös kaupungin sisällä. Saariston erityisolosuhteiden lisäksi Paraisilla on myös
raskasta teollisuutta, rahtiliikennettä ja satamia.

Paraisten lähimmillä naapurikunnilla ei ole mahdollisuutta vastata Paraisten kaupungin
väestön sosiaali- ja terveydenhuollon tarpeisiin kansalliskielellä ruotsiksi.

Paraisten asukasluku kasvaa merkittävästi kesäkuukausina, jolloin alueella oleskelee osa-
aika-asukkaita. Myös muun muassa Rengastiellä ja merellä liikkuu paljon matkailijoita, mikä
lisää sairaanhoitopalvelujen tarvetta.

6. Mitä positiivisia vaikutuksia näette seuraavan kuntarajat ylittävistä palveluverkko-
suunnittelusta /
Vilka positiva effekter ser ni som resultat av kommunöverskridande planering av
servicenätverk?

Vastaus / Svar:

Den positiva effekten uppnås via experttjänster, som inte kan erbjudas på alla
serviceställen.

/

Positiivisia vaikutuksia saavutetaan asiantuntijapalvelujen kautta, joita ei voida tarjota
kaikissa palvelupisteissä.

7. Mitä negatiivisia vaikutuksia näette seuraavan kuntarajat ylittävistä palveluverkko-
suunnittelusta? /
Vilka negativa effekter förutser ni som en följd av kommunöverskridande planering av
servicenätverk?

Vastaus / Svar:

Svaret finns i fråga 5.

/

Vastaus on kysymyksessä 5.

8. Sote-keskukset, sote-asemat ja sote-pisteet sijoittuvat väestökeskittyisiin, joissa palvelujen ajatellaan olevan hyvin saavutettavia. Miten esitelty luonnos tukee näkemyksenne mukaan palvelujen saavutettavuutta eri väestöryhmien kannalta? / Social- och hälsocentraler, -stationer och serviceställen för social- och hälsovården placeras sig i tätorter där tjänsterna förväntas vara lättillgängliga. Hur anser ni att utkastet stöder tillgängligheten till tjänster för olika befolkningsgrupper?

a) Lapset ja nuoret / barn och ungdomar

- Riittävästi / Tillräckligt
- Jokseenkin riittävästi / Till någon grad
- Ei riittävästi / Inte tillräckligt
- Emme ota kantaa / Ingen åsikt

b) Työikäiset / personer i arbetsför ålder

- Riittävästi / Tillräckligt
- Jokseenkin riittävästi / Till någon grad
- Ei riittävästi / Inte tillräckligt
- Emme ota kantaa / Ingen åsikt

c) Ikääntyneet / de äldre

- Riittävästi / Tillräckligt
- Jokseenkin riittävästi / Till någon grad
- Ei riittävästi / Inte tillräckligt
- Emme ota kantaa / Ingen åsikt

d) Ruotsinkieliset / svenskspråkiga

- Riittävästi / Tillräckligt
- Jokseenkin riittävästi / Till någon grad
- Ei riittävästi / Inte tillräckligt
- Emme ota kantaa / Ingen åsikt

e) Muut väestöryhmät, mitkä / andra befolkningsgrupper, vilka

Vastaus / Svar:

- Riittävästi / Tillräckligt
- Jokseenkin riittävästi / Till någon grad
- Ei riittävästi / Inte tillräckligt
- Emme ota kantaa / Ingen åsikt

9. Mikäli vastasitte ”ei riittävästi”, kertokaa miksi. /
Om ni svarade ”inte tillräckligt”, förklara varför

Vastaus / Svar:

I Pargas behövs en vårdcentral för att garantera omfattande tjänster inom social- och hälsovård på svenska på inom Varha. För närvarande finns ingen annan enhet inom Varha med ett lika brett utbud av service under ett och samma tak på både svenska och finska. Hittills har inte ens Åbo stad kunnat garantera vård och service på svenska. Att ändra enheten i Pargas från en social- och hälsocentral till en social- och hälsostation riskerar allvarligt tillgången till social- och hälsovårdstjänster för den svenskspråkiga befolkningen i hela regionen.

/

Paraisilla tarvitaan sote-keskus laajojen ruotsinkielisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen turvaamiseksi Varhassa. Varhalla ei tällä hetkellä ole toista yksikköä, jolla olisi yhtä laaja palveluvalikoima saman katon alla sekä ruotsiksi että suomeksi. Tähän mennessä edes Turun kaupunki ei ole pystynyt takaamaan ruotsinkielistä hoitoa ja palvelua. Paraisten yksikön muuttaminen sote-keskuksesta sote-asemaksi vaarantaa vakavasti koko alueen ruotsinkielisen väestön sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuuden.

10. Miten arvioitte esitetyn luonnoksen vaikuttavan kuntanne elinvoimaan, alueenne työvoimaan ja yrityksiin ja muihin sidosryhmiin? /
Hur bedömer ni att utkastet skulle påverka livskraften i er kommun samt arbetskraften, företagen och andra intressenter i ert område?

a) Kuntanne talous / ekonomin i er kommun

- Vahvasti positiivinen vaikutus / Stark positiv påverkan
- Jonkin verran positiivinen vaikutus / Viss positiv påverkan
- Emme ota kantaa / Ingen åsikt
- Jonkin verran negatiivinen vaikutus / Viss negativ påverkan
- Vahvasti negatiivinen vaikutus / Stark negativ påverkan

b) Alueelle työllisyys / sysselsättning i er region

- Vahvasti positiivinen vaikutus / Stark positiv påverkan
- Jonkin verran positiivinen vaikutus / Viss positiv påverkan

- Emme ota kantaa / Ingen åsikt
- Jonkin verran negatiivinen vaikutus / Viss negativ påverkan
- Vahvasti negatiivinen vaikutus / Stark negativ påverkan

c) Alueenne yritykset / företagen i er region

- Vahvasti positiivinen vaikutus / Stark positiv påverkan
- Jonkin verran positiivinen vaikutus / Viss positiv påverkan
- Emme ota kantaa / Ingen åsikt
- Jonkin verran negatiivinen vaikutus / Viss negativ påverkan
- Vahvasti negatiivinen vaikutus / Stark negativ påverkan

11. Millaisia/mitä muita positiivisia vaikutuksia tunnistatte? /
Vilka andra positiva effekter kan ni identifiera?

Vastaus / Svar:

De negativa effekterna blir stora om Pargas inte har en vårdcentral i framtiden.

/

Negatiiviset vaikutukset ovat suuret, jos Paraisilla ei ole tulevaisuudessa sote-keskusta.

12. Millaisia/mitä muita negatiivisia vaikutuksia tunnistatte? /
Vilka andra negativa effekter kan ni identifiera?

Vastaus / Svar:

Om Pargas endast har en vårdstation i stället för en vårdcentral, kommer servicen på svenska att märkbart försämrans i hela regionen.

/

Jos Paraisilla on sote-keskuksen sijaan vain sote-asema, ruotsinkieliset palvelut heikkenevät merkittävästi koko alueella.

13. Mitä keinoja tunnistatte mahdollisten negatiivisten vaikutusten hillitsemiseksi? /
Vilka åtgärder identifierar ni för att mildra potentiella negativa effekter?

Vastaus / Svar:

Genom att ha en vårdcentral i Pargas, kan man bäst garantera service på nationalspråken svenska och finska i framtiden.

/

Palvelut kansalliskielillä ruotsiksi ja suomeksi voidaan tulevaisuudessa taata parhaiten siten, että Paraisilla on sote-keskus.

14. Mitä muuta haluatte sanoa Varhan palveluverkkosuunnittelusta? /
Vad mer skulle ni vilja säga om Varhas servicenärverksplanering?

Vastaus / Svar:

Pargas har under de senaste åren satsat på att effektivisera verksamheten inom social- och hälsovårdstjänster, speciellt med tanke på fastigheterna. Verksamheten har flyttat från gamla verksamhetslokaler till en fungerande helhet där verksamhetslokalerna används effektivt. Pargas stad har finansierat renovering, och åtgärdat utrymmen som möjliggjort en större användningsgrad i byggnaden så sent som år 2022. Inga tomma eller icke funktionsdugliga delar finns i byggnaderna.

I Pargas välfärdscenter (sote-keskus) är alla de verksamheter samlade under samma tak, som Varha definierar att ska finnas i en omfattande vårdcentral. Det är inte vettigt att nedmontera verksamhet som fungerar och där personal finns.

Avstånden skulle bli oskäligt långa till en annan vårdcentral, speciellt för skärgårdsborna. Pargas vårdcentral (sote-keskus) fungerar även som stöd för de mindre skärgårdsstationerna, och från Pargas ges mobila tjänster till dem.

I Pargas fungerar alla vårdkedjor inom social- och hälsotjänster (sote-keskuspalvelut) tvåspråkigt (svenska och finska), därför måste verksamheten bevaras. Tvåspråkiga vårdkedjor inom social- och hälsotjänster fungerar inte annanstans än i Pargas och på Kimitoön på Varhas område. I Åbo med omnejd finns inte heller fungerande vårdkedjor på svenska.

Den planerade vårdcentralen på Kaskisbacken i Åbo kommer inte att förverkligas under den tid Varhas kommande beslut om servicenätverket är i kraft, därför måste en vårdcentral finnas i Pargas.

Om det i framtiden förverkligas en vårdcentral på Kaskisbacken, som kan garantera vård på svenska och finska, kan behovet av vårdcentraler i regionen granskas på nytt.

Den årliga besöksmängden i Pargas visar också att det finns behov av en vårdcentral i Pargas. Vårdcentralen i Pargas är den enda vårdcentralen på Varhas område som kan garantera vård på svenska och finska.

I Varhas förslag är Åboland nu den enda ekonomiska regionen (seutukunta) som skulle bli utan en vårdcentral.

Utöver en vårdcentral i tätorten Pargas, måste tillräckliga social- och hälsovårdstjänster erbjudas också i stadens skärgårdsdelar. I Pargas finns över 100 bebodda öar.

Pargas stad framhåller att det är av avgörande betydelse för befolkningen i området att man garanterar sjukhus-tjänster på basnivå (bäddavdelningstjänster) i Pargas i fortsättningen.

Pargas stad anser att servicenätverket inom välfärdsområdet borde planeras mera långsiktigt. Det nu presenterade förslaget gäller endast åren 2024 - 2026.

/

Parainen on viime vuosina panostanut sosiaali- ja terveystalvvelutoiminnan tehostamiseen erityisesti kiinteistöjen osalta. Toiminta on siirretty vanhoista toimitiloista toimivaan rakennuskokonaisuuteen, jossa toimitilat ovat tehokkaassa käytössä. Paraisten kaupunki on niinkin vastikään kuin vuonna 2022 rahoittanut remontin ja korjannut tilat, mikä on mahdollistanut rakennuksen laajemman käyttöasteen. Rakennuksissa ei ole tyhjiä tai käyttökeltvottomia osia.

Paraisten hyvinvointikeskuksessa (sote-keskus) kaikki toiminnot on koottu saman katon alle, minkä Varha määrittelee edellytykseksi laajan palvelun sote-keskukselle. Ei ole järkevää purkaa toimintaa, joka toimii ja jossa on henkilöstöä.

Etäisyydet toiseen sote-keskukseseen muodostuisivat kohtuuttoman pitkiksi varsinkin saariston asukkaille. Paraisten sote-keskus toimii myös pienten saaristoasemien tukena, ja niille tarjotaan mobiilipalveluja Paraisilta käsin.

Paraisilla kaikki sosiaali- ja terveystalvvelujen hoitoketjut (sote-keskustalvvelut) toimivat kahdella kielellä (ruotsiksi ja suomeksi), minkä vuoksi toiminta on säilytettävä. Kaksikieliset sosiaali- ja terveystalvvelujen hoitoketjut eivät Varhan alueella toimi missään muualla kuin Paraisilla ja Kemiönsaaressa. Turussa ja sen ympäristössä ei myöskään ole toimivia ruotsinkielisiä hoitoketjuja.

Turun Kaskenmäkeen suunniteltu sote-keskus ei toteudu sinä aikana kun Varhan tuleva päätös palveluverkosta on voimassa, minkä vuoksi Paraisilla on oltava sote-keskus.

Jos Kaskenmäkeen tulevaisuudessa toteutetaan sote-keskus, joka pystyy takaamaan hoidon ruotsiksi ja suomeksi, voidaan sote-keskusten tarvetta alueella tarkastella uudelleen.

Myös Paraisten sote-keskuksen vuotuinen käyntimäärä osoittaa, että Paraisilla sijaitsevalle sote-keskukselle on tarvetta. Paraisten sote-keskus on Varhan alueen ainoa sote-keskus, joka pystyy takaamaan hoidon ruotsiksi ja suomeksi.

Varhan ehdotuksessa Turunmaa on nyt ainoa seutukunta, joka jäisi ilman sote-keskusta.

Paraisten taajaman sote-keskuksen lisäksi myös kaupungin saaristo-osissa on tarjottava riittävät sosiaali- ja terveystalvvelut. Paraisilla on yli 100 asuttua saarta.

Paraisten kaupunki korostaa, että Paraisten perustason sairaalatalvvelujen (vuodeosastotalvvelujen) turvaaminen jatkossa on alueen väestölle ratkaisevan tärkeää.

Paraisten kaupunki katsoo, että hyvinvointialueen palveluverkkoa tulisi suunnitella pitkäjänteisemmin. Nyt esitelty ehdotus koskee vain vuosia 2024–2026.